Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
Hallitussihteeri Noora Silmonen

HE 10/2024 vp

Lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle (HE 10/2024 vp, hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa liittyen hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta annettuihin asiantuntijalausuntoihin. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa seuraavaa:

Oikeusministeriön lausunto

Oikeusministeriö on todennut lausunnossaan seuraavasti:

> *Vaikuttaisi siltä, että perusteluissa oleva viittaus tietosuojalain 7 §:ään on virheellinen, sillä yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan mukaisia henkilötietoja voidaan käsitellä vakuutuslaitoksen vastuun selvittämiseksi tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla. Perusteluissa viitatun tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja saa puolestaan käsitellä, jos käsittely on tarpeen oikeusvaateen selvittämiseksi, laatimiseksi, esittämiseksi, puolustamiseksi tai ratkaisemiseksi.*

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että oikea muotoilu menee seuraavasti:

> Edellä mainittujen tietojen käsittely vakuutustoiminnassa on sallittu tietosuojalain (1050/2018) 6 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 7 §:n 1 momentin *2* kohdan nojalla.

Tietosuojavaltuutetun lausunto

Tietosuojavaltuutettu on lausunnossaan ottanut kantaa lausunnossaan esitettävään 86 §:än seuraavasti:

> *Esitettävän 86 §:n sääntelyä tai säännöskohtaisia perusteluita olisi kuitenkin mahdollista vielä täsmentää erityisesti käsiteltävien tietojen tyypin määrittelyn ja rekisteröityjä suojaavien toimien osalta. Tällöin esitettävä sääntely olisi selkeämmin yhteensopiva yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohdan kanssa. Henkilötietojen laillinen ja asianmukainen käsittely voidaan parhaiten varmistaa määrittelemällä täsmällisesti tietojenkäsittelyä koskevat erityiset vaatimukset kansallisessa lainsäädännössä.*

Liikennevakuutuslain 86 § koskee Liikennevakuutuskeskuksen toimimista direktiivissä tarkoitettuna tietokeskuksena. Pykälän kolmannen momentin kohdissa 1-5 luetellaan ne tiedot, joita Liikennevakuutuskeskus kerää:

> *1) Suomessa rekisteröityjen ajoneuvojen rekisteritunnukset;*

2) vakuutussopimusten numerot ja päättyneiden sopimusten päättymispäivämäärät;
3) liikennevakuutusta Suomessa harjoittavat vakuutusyhtiöt ja niiden nimeämät korvausedustajat;
4) vakuuttamisvelvollisuudesta 8 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla vapautetut ajoneuvot sekä näiden aiheuttamista vahingoista vastuussa olevat elimet; ja
5) muissa ETA-valtioissa kuin Suomessa toimivien vakuutusyhtiöiden Suomeen nimeämät korvausedustajat.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa seuraavaa rekisteröityjä suojaavista toimista:

Tietosuojalain 6 §:n 2 momentti koskee erityisten henkilötietoryhmien käsittelyyn liittyviä suojatoimenpiteitä. Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän on lainkohdan mukaan kyseisiä tietoja käsitellessään toteutettava asianmukaiset ja erityiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi.

Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa sen varmistaminen, että jälkikäteen on mahdollista todentaa kenen toimesta henkilötietoja on tallennettu, muutettu tai siirretty, henkilötietojen käsittelijöiden osaamisen varmistaminen, tietosuojavastaavan nimittäminen, tietoihin pääsyn rajaaminen, käsittelyjärjestelmän ja käsittelyyn liittyvien palveluiden käytettävyyden ja vikasietoisuuden varmistaminen, ohjeistukseen sekä tietosuojaan liittyvän osaamisen turvaaminen sekä toteutettavien toimenpiteiden riittävyyden arviointi.

Liikennevakuutuskeskuksessa henkilötietojen käsittely perustuu Liikennevakuutuskeskuksen lakisääteisiin tehtäviin ja 86 §:ssä mainittuja tietoja käsitellään vastaavalla tavalla kuin Liikennevakuutuskeskuksessa muutoinkin korvaustoimintaan liittyviä henkilötietoja. Liikennevakuutuskeskuksessa toteutettavia toimenpiteitä ovat järjestelmäkohtainen valvonta ja lokitusjärjestelmä, joka varmistaa sen, että tehdyt toimenpiteet ja niiden tekijä ovat jälkikäteen selvitettävissä. Liikennevakuutuskeskuksessa jokainen henkilötietoja käsittelevä henkilö koulutetaan tietosuojaa koskeviin asioihin ja koulutuksia pidetään säännöllisesti koko henkilöstölle. Liikennevakuutuskeskuksessa oikeudet on järjestelmäteknisesti rajattu sellaiseen tietoon, johon työntekijällä on työtehtäviensä puolesta tarve ja oikeus. Tätä täydentää kattava lokitus- ja valvontajärjestelmä, jolla ennaltaehkäistään ja selvitetään mahdollisia väärinkäytöksiä. Liikennevakuutuskeskuksella on nimetty tietosuojavastaava. Liikennevakuutuskeskuksen käyttämissä korvaustoiminnan järjestelmissä on eheyttä ja luottamuksellisuutta varmistava backlog-menettely, joka on toteutettu yhteistyössä IT-toimittajan kanssa. Korvaustoimintaa koskevat järjestelmät on toteutettu siten, että kaikenlaisten teknisten vikojen tai palveluhyökkäysten mahdollisuus on minimoitu niin pitkälle kuin mahdollista. Järjestelmien ja prosessien korkealaatuisuutta kuvaa myös Vakuutuskeskukselle myönnetty ISO 27001 -tietoturvastandardi. IT-ympäristö täyttää myös esimerkiksi tiedonhallintalaissa asetetut vaatimukset. Liikennevakuutuskeskuksessa tietojenkäsittelyn turvallisuutta seurataan ja parannetaan jatkuvasti tietosuojavastaavan ja eri toimintojen yhteistyössä. Uusia järjestelmäsopimuksia/hankintoja tehtäessä varmistetaan henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuus tietosuojavastaavaa kuulemalla. Liikennevakuutuskeskus on laatinut tietosuojasääntelyn mukaiset vaikutustenarvioinnit prosesseista, joissa henkilötietojen käsittelyyn kohdistuu erityinen riski tai tähän on ollut muu erityinen syy.

Lajiharjoittelun määritelmä

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan lajiharjoittelun määrittely liittyen hallituksen esityksessä esitettyyn uuteen 41 a § pykälään seuraavasti; *lajiharjoittelulla tarkoitettaisiin ohjattua tai harjoitteluohjelman mukaista harjoittelua, joka tähtää kilpailuihin*, laajentaisi lajiharjoittelun määritelmää. Tällöin vaatimuksia lajiharjoittelulle jäisi kaksi. Eli joko ohjaus ja kilpailuun tähtäävyys tai harjoitteluohjelman

mukaisuus ja kilpailuun tähtäävyys. Tämä laventaisi tulkintaa siitä, milloin kuljettajalla ei olisi kuljettajapaikkasuojaa. Tällöin arvioitavaksi voisi tulla vain se onko kyseinen harjoitus ollut ohjattua ja kilpailuun tähtäävää tai vaihtoehtoisesti se onko kyseessä ollut harjoitteluohjelman mukaisuus ja onko se tähdännyt kilpailuihin.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainitut ohjattu tai valvottu harjoittelu tarkoittaisi sitä, että harjoittelussa olisi mukana jokin taho, joka joko ohjaisi tai valvoisi lajiharjoittelua ja näin ollen myös se, että harjoittelulla tähdättäisiin kilpailuihin ja että harjoittelu on harjoitteluohjelman mukaista olisi mahdollista todentaa. Täten mahdolliset näyttöhaasteet lajiharjoittelun harjoitusohjelman mukaisuudesta tilanteessa, jossa lajiharjoittelulla ei ole ollut ohjausta tai valvontaa voivat olla sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan haastavia.

Suomen Moottoriliitto ry ehdottaa lausunnossaan, että lisäksi lajiharjoittelun määritelmään voisi lisätä vaateen rekisteröimättömällä moottoriajoneuvolla toteutetusta lajiharjoittelusta. Sosiaali- ja terveysministeriö näkee tällaisen rajauksen haasteellisena, ottaen huomioon, että joissakin moottoriurheilulajeissa voi olla mahdollista kilpailla myös rekisteröidyllä ajoneuvolla.

AKK-Motorsport ry ehdottaa valiokunnalle toimitetussa lausunnossaan seuraavaa muotoilua lajiharjoittelun määrittelyn osalta: *lajiharjoittelulla tarkoitettaisiin lajinomaista ajoharjoittelua, joka tähtää kilpailuihin*. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että kyseinen muotoilu laventaisi ajoharjoittelun määritelmää verrattuna hallituksen esityksen perusteluiden muotoiluun, sillä ehdotuksen myötä poistuisi vaatimus valvontaan tai ohjaukseen sekä harjoitteluohjelman mukaisuuteen. Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy tässä AKK-Motorsport ry:n lausunnossaan esittämään ja toteaa, että lajinomaisen ajoharjoittelun vaatimuksen sisältö muotoutuisi näin ollen tarkemmin soveltamiskäytännössä.

Kuljettajan määrittely

Esityksessä ei ole määritelty tarkemmin, kenen voidaan katsoa toimineen ajoneuvon kuljettajana vaan kuljettajan määrittely on jätetty soveltamiskäytännön varaan. Tilanteet, joissa voidaan joutua arvioimaan sitä, onko henkilö kuljettanut ajoneuvoa voivat olla moninaisia ja esimerkiksi moottoriurheilun ollessa kyseessä kartanlukijan kategorinen määrittely joko kuljettajaksi tai matkustajaksi ei sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan ole mahdollista. Esimerkiksi kartanlukijan asema ja merkitys kilpailusuorituksessa voivat olla erilaisia riippuen lajista ja kilpailusta.

Hallitussihteeri Noora Silmonen